

## **Kúria végzése**

**Az ügy száma:** Bfv.I.860/2019/11.  
**A határozat szintje:** felülvizsgálat  
**A tanács tagjai:** Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária előadó bíró,  
Dr. Domonyai Alexa bíró  
**Az eljárás helye:** Budapest  
**Az eljárás formája:** tanácsülés  
**Az ülés napja:** 2020. január 21.  
**Az ügy tárgya:** csalás büntette és más bűncselekmény  
**Terhelt:** I. rendű terhelt és társa  
**Első fok:** Szegedi Járásbíróság 30.B.1208/2014/119. ítélet, 2017. december 8. tárgyalás  
**Másodfok:** Szegedi Törvényszék 2.Bf.843/2018/7. ítélet, 2019. február 26. nyilvános ülés  
**Harmadfok:** -  
**Az indítvány előterjesztője:** I. rendű terhelt védője  
**Az indítvány iránya:** terhelt javára

### **Rendelkező rész**

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Járásbíróság 30.B.1208/2014/119. számú ítéletét és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.843/2018/7. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### **Indokolás**

- [1] I. A Szegedi Járásbíróság - kijelölés alapján eljárva - a 2017. december 8. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 30.B.1208/2014/119. számú ítéletével I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont - tényállás I/1. és I/2. pont] és hamis magánokirat felhasználásának

vétségében (Btk. 345. § - tényállás I/2. pont).

- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év, végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre és 540 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint, összesen 540.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy végrehajtásának elrendelése esetén a (szabadságvesztés) büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról, a polgári jogi igényről, a zár alá vételről és a bűnügyi költségről.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a 2019. február 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 2.Bf.843/2018/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: a bűncselekményeket 3 rendbeli - 2 esetben folytatólagosan elkövetett (tényállás I/1. pont 2008. július 23. és 2009. április 21. között, tényállás I/2. pont) - csalás büntetéként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, 1 esetben (tényállás I/1. pont 2007. szeptember 7.) (4) bekezdés b) pont, 2 esetben (tényállás I/1. pont 2008. július 23. és 2009. április 21. között, tényállás I/2. pont) (5) bekezdés b) pont) minősítette, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését mellőzte, 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra, korrigálta a polgári jogi igényre és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést. Egyebekben - egyes további korrekciók mellett - az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [4] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 4-6. oldal) és a másodfokú bíróság által korrigált (másodfokú ítélet 3. oldal utolsó bekezdésétől 5. oldal 4. bekezdésével bezárólag) történeti tényállás lényege a következő.
- [5] Tényállás I/1. pont. Az I. rendű terhelt **Sértett.1.-től** 2007. szeptember 7-én két hétre 1.000.000 forint, majd 2008. július 23. és 2009. április 21. napjai között meg nem jelölt tartamra további nyolc alkalommal összesen 6.300.000 forint, mindösszesen 7.300.000 forint pénzkölcsönt kért és kapott.

Az I. rendű terheltnek már a kölcsönösszegek felvételekor sem állt szándékában azok visszafizetése, azonban erre vonatkozóan jogtalan haszonszerzés érdekében a sértettet megtévesztette. Időközben az I. rendű terheltnek komolyabb anyagi nehézségei is adódtak, több millió forint nagyságrendű körbetartozásokat halmozott fel, melyek jövedelmét lényegesen meghaladták, így később már nem csupán készsége, de képessége is hiányzott a felvett kölcsönök teljes körű visszafizetésére. Az I. rendű terhelt „azért, hogy visszafizetési készsége tekintetében a sértettet tévedésben tartsa” több részletben, összesen 2.300.000 forintot visszafizetett a sértett részére.

Az I. rendű terhelt a sértettnek 7.300.000 forint kárt okozott, amiből 2.300.000 forint kára megtérült (azaz megtérítésre került). A sértett magánfélként 5.000.000 forint - meg nem térült - kárra polgári jogi igényt terjesztett elő.

Tényállás I/2. pont. Az I. rendű terhelt a Sértett.2. sérelmére elkövetett csalás során a 2010. május 10. (másodfokú ítélet 6. oldal utolsó bekezdés) napján kért és kapott 6.000 euró összegű pénzkölcsön kapcsán egy valótlan tartalmú, a kölcsönt felvevőként egy gazdasági társaságot megjelölő bevételei bizonylatot állított ki és adott át a sértettnek. Az I. rendű terhelt az e sértettől a 2010. július 1. napján kért és kapott 10.000.000 forint összegű pénzkölcsön kapcsán 2010. július 8. napján egy valótlan

tartalmú ügyvédi letéti szerződés-tervezetet küldött a sértettnek, aki azt nem írta alá.

- [6] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 608. § a) pontját megjelölve: 2 rendbeli csalás büntetében (tényállás I/1. pont) és magánokirat felhasználása vétségében (I/2. pont) a bűnösség törvénysértő megállapítása miatt, bűncselekmény hiányában felmentés érdekében; a 2 rendbeli csalás büntetének (tényállás I/1. pont) a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, nagyobb értékre elkövetés és 1 rendbeliség megállapítása, valamint enyhébb büntetés kiszabása érdekében.
- [7] A védő felülvizsgálati indítványának, majd - a könnyebb áttekinthetőségért itt ismertetve - a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételének indokai:
- [8] 1. Törvénysértő a bűnösség megállapítása 2 rendbeli csalás büntetében (tényállás I/1.).
- [9] A tényállás nem tartalmazza az elkövetési magatartást, azt, hogy „mivel, hogyan, milyen tényre vonatkozóan tévesztette meg” a sértettet, kizárólag a csalás törvényi tényállását fogalmazza meg.
- [10] A tényállás alapján az I. rendű terhelt 2011. évtől küzdött folyamatos és komoly anyagi nehézségekkel, az ezt megelőző elkövetési időben „tehát (...) semminemű anyagi problémái nem voltak”. A bíróság szerint a 2.300.000 forint visszafizetése az ezen készsége tekintetében a sértett tévedésben tartása volt, ami nem a csalás elkövetési magatartása. Az I. rendű terhelt és a sértett közötti „csaknem kétéves pénzmozgások” nem tekinthetőek kölcsönnek, közöttük „tipikus polgári jogi elszámolási vita állt fenn”.
- [11] Indítványozta törvényi tényállási elem (elkövetési magatartás) hiányában védence felmentését.
- [12] Törvénysértő a bűnösség megállapítása a hamis magánokirat felhasználásának vétségében (tényállás I/2. pont) is.
- [13] A két okirat tartalmának valótlanágát az I. rendű terhelt sem vitatta, azonban „a bélyegző és aláírás nélküli letéti szerződés-tervezet, illetve a sértetti tényállítással is teljesen ellentétes tartalmú - megerősítő szándékú - pénztárbizonylat semminemű ténybeli és jogi jelentőséggel nem bírhat.” A bevételi pénztárbizonylat alkalmatlan annak igazolására, hogy az összeget a nevezett cég vette volna át, arról harmadik személynek tudomása nem volt és „felhasználásra sohasem került”.
- [14] Csak akkor valósul meg a hamis magánokirat felhasználásának vétsége, ha arra jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítása céljából került sor [BJD 7386., Fonyó Antal (szerk.) Magyar Büntetőjog Különös Rész, BM Könyvkiadó, Budapest 1981. 389 o.].
- [15] 2. Törvénysértő az I/1. pontbeli bűncselekmény(ek) minősítése.
- [16] A 2 rendbeli csalás tévesen jelentős, valójában nagyobb értékre [Btk. 455. (helyesen 459.) § (6) bekezdés b) pont: ötszázezer-egy és ötmillió forint között] elkövetett. A bíróságok „érthetetlen okból és módon” nem vették figyelembe, hogy 2.300.000 forint visszafizetésre került.
- [17] A visszafizetés összege „időbeli csúszással/késedelmesen”, de meghaladta a tényállás I/1. pontbeli 2007. szeptember 3-i 1.000.000 forintnyi összeget, így „legrosszabb esetben” is csak 1 rendbeli nagyobb értékre elkövetett csalás büntette valósult meg.
- [18] 3. A védő szerint törvénysértő a kiszabott büntetés mértéke.
- [19] Érthetetlen, hogy miért súlyosította a másodfokú bíróság a büntetést végrehajtandó szabadságvesztésre. Az I. rendű terhelt ugyanakkor hosszú ideje áll orvosi gyógykezelés alatt,

egészségi állapota fokozatosan és súlyosan rosszabbodott. Ennek alátámasztására a megtámadott határozat jogerőre emelkedését követően keletkezett orvosi iratokat csatolt.

- [20] A **Legfőbb Ügyészség** a BF.1038/2019/2. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát nem találta alaposnak.
- [21] A megállapított tényállás tartalmazza, hogy az I. rendű terheltnek már a kölcsönösszegek felvételekor sem állt szándékában azok visszafizetése, azonban erre vonatkozóan jogtalan haszonszerzés érdekében Sértett.1. megtévesztette. Időközben az I. rendű terheltnek komolyabb anyagi nehézségei is adódtak, több millió forint nagyságrendű körbetartozásokat halmozott fel, melyek jövedelmét lényegesen meghaladták, így később már nem csupán készsége, de képessége is hiányzott a felvett kölcsönök teljes körű visszafizetésére. Így a védői érveléssel ellentétben a bíróság nem csak a csalás törvényi szövegét ismételte meg a tényállásban.
- [22] Nem feltétele a megtévesztésnek valamilyen valótlan ígéret tétele, mint ahogyan konkrét visszafizetési határidő kikötése nélkül is megvalósul a bűncselekmény akkor, ha az elkövető a kapott összeget már a kérekor sem kívánja visszaadni. A visszafizetési szándék hiányára vonatkozó terhelti szándéknak minden egyes pénzátvételnél külön szerepeltetése nem szükséges, a csalárd szándék összefoglaló leírása a bűncselekmény megállapításához elégséges. A bűncselekmény büntetőjogi megítélése szempontjából nem releváns, hogy a jogügyletek polgári jogi szempontból kölcsönszerződésnek minősíthetők-e, a csalás megállapítása ennek hiányában is lehetséges. Mindezek alapján megállapítható, hogy a védő olyan tények rögzítését hiányolja a tényállásból, amelyek megtörténté vagy a tényállásban való rögzítése nem szükségszerű.
- [23] A felülvizsgálati indítványban a kár kisebb összegszerűségére hivatkozás a kár büntetőjogi fogalmának téves értelmezésén alapszik. A csalás célzatos cselekmény, a törvény azonban a kárt nem mint célt, hanem eredményt jelöli meg, mely szerint az elkövető tudatának azt kell átfognia, hogy a megtévesztéssel a sértett vagyonában értékcsökkenés következik be. Az ügyben a kár már bekövetkezett, amikor az I. rendű terhelt visszafizetési szándék nélkül a kölcsönösszegeket átvette. Nem változtatott ezen az sem, hogy a sértett kára kisebb részben utólag megtérült (BH 2000.6.). Erre figyelemmel az első alkalommal átvett 1.000.000 forintnak, valamint a fennálló tartozás egy további részének a több részletben, utólag történő visszafizetése - ami az irányadó tényállás szerint az a visszafizetési készség tekintetében a sértett tévedésben tartását szolgálta - a bűncselekmény megállapíthatóságát vagy a minősítését nem befolyásolja. Az eljáró bíróságok helyesen jártak el, amikor a bűncselekményeket az átvett összegek alapján, és nem pedig a fennmaradó tartozás szerint minősítették.
- [24] A valótlan tartalmú bevételi pénztárbizonylat a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal szemben alkalmas az I. rendű terhelt részére nyújtott 6.000 euró kölcsönnek a **1.Kft.** által történő átvételének az igazolására, holott a Sértett.2. a gazdasági

társasággal semmilyen kapcsolatban sem állt, és a kölcsön nem a cégnek, hanem az I. rendű terheltnek mint magánszemélynek nyújtotta. Ez az okirat tehát joghatás kiváltására alkalmas.

- [25] Az eljárás bíróságok nem vétettek a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértést.
- [26] A **Legfőbb Ügyészség** indítványozta a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását az I. rendű terhelt tekintetében.
- [27] A **Legfőbb Ügyészség** indítványára az I. rendű terhelt nem tett észrevételt. A védő az észrevételében egyfelől vitatta az ügyészség álláspontját, másfelől a felülvizsgálati indítványában foglaltakat változatlanul fenntartotta. A védő nyilvános ülés tartását indítványozta.
- [28] **III.** A védő felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [29] 1. A védő nyilvános ülés tartását indítványozta.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati indítványt - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - tanácsülésen bírálja el [Be. 660. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a) a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozza, vagy b) ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja [Be. 660. § (2) bekezdés].
- [31] A felülvizsgálati indítvány nem irányul az I. rendű terhelt terhére. A Kúria tanácsának elnöke pedig az egyetlen kötelező rendelkezésen túl a saját belátása alapján döntött arról, hogy a főszabályt vagy az engedő szabályt követi-e, s ebben semmiféle indítvány nem köti.
- [32] A Kúria nem látott ésszerű okot arra, hogy eltérjen a főszabálytól. Ezért tanácsülésen bírálta el a felülvizsgálati indítványt.
- [33] 2. A védő elsődlegesen a bűnösség megállapítását vitatta a 2. rendbeli csalás büntetében (tényállás I/1. pont) és a hamis magánokirat felhasználásának büntetében (tényállás I/2. pont).
- [34] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].
- [35] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét.
- [36] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [37] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mert azok

indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, ám szükségtelennek találja a tényállás tisztázásához. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

- [38] Ugyanakkor a védő az indítványban - közvetve, de egyértelműen - jórészt az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását - ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [39] Aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el [Btk. 373. § (1) bekezdés].
- [40] A Kúria abból indult ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. indokolás).
- [41] A Kúria utal arra is, hogy az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.); a tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.).
- [42] A tudati tények e meghatározásának a felülvizsgált ügyben meghatározó módon abban a tekintetben van jelentősége, hogy az I. rendű terhelt a tényállás I/1. pontban rögzített valamennyi csalási cselekményét úgy követte el, hogy már a kölcsönösségek felvételekor sem állt szándékában azok visszafizetése, azonban erre vonatkozóan jogtalan haszonszerzés érdekében a sértettet megtévesztette. Időközben az I. rendű terheltnek komolyabb anyagi nehézségei is adódtak, több millió forint nagyságrendű körbetartozásokat halmozott fel, melyek jövedelmét lényegesen meghaladták, így később már nem csupán készsége, de képessége is hiányzott a felvett kölcsönök teljes körű visszafizetésére.
- [43] A védő szerint az I. rendű terhelt és a sértett közötti „csaknem kétéves pénzmozgások” nem tekinthetők kölcsönnek, közöttük „tipikus polgári jogi elszámolási vita állt fenn”. A Kúria ezt másként látja.
- [44] A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (korábbi Ptk.) 205. § (1) bekezdés]. A szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozata, amelyből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (hatályos Ptk.) 6:58. §].
- [45] A szerződés tehát mindig a felek akaratának a találkozása. A csalás körében éppen az ügyletkötési szándék hiányának van jelentősége, amelyre a passzív alanyok (akik természetes személyként egyben sértettek is) megtévesztéséből lehet visszakövetkeztetni. A csalás viszont bűncselekmény, és a bűnösség kérdését az akarat tényező dönti el (BH 2011.160.I.).
- [46] Ha pedig nincs valós, az adott szerződésre vonatkozó konkrét szerződési akarat, akkor nincs polgári jogi jogviszony. Ennek következtében az I. rendű terhelt magatartása szükségszerűen büntetőjogi megítélés alá esik.
- [47] Az irányadó tényállás értelmében fel sem merül, hogy a passzív alanyt nem ügyletkötési szándék vezette volna. Ellenben az I. rendű terhelt volt az, akinek az akaratát nem ilyen szándék vezette

azzal együtt, hogy az anyagi nehézségek felhalmozódva az ő oldalán keletkeztek, s ebben a likviditási helyzete romlásának nyilvánvalóan tudatában lévő I. rendű terhelt hosszabb időn keresztül, újabb és újabb pénzhez jutási lehetőséget keresett és talált, ami nem volt más, mint az, hogy valós ügyletkötési szándék nélkül, a sértett megtevesztésével, közelebbről tévedésbe ejtésével mégis teljesítést ígért és vállalt, s ekként a jogtalan haszonszerzés célzata vezérelte cselekvőségét. Ezt jól mutatja, hogy az I. rendű terhelt a sorozatos, formálisan ügyletkötésekkel megszerzett javak ellenére nem vagy csak pro forma részben teljesített. A sorozatos csalárd eljárásából önmagában is visszakövetkeztethető a jogtalan haszonszerzési célzat, mi több, ennek az ellenkezőjét kellene megalapozatlan következtetésnek tekinteni. A kár a sértett vagyonvesztésével következett be, és pedig azonnal, az adott ügylet tárgyát képező kölcsönök nyújtásával. Ehhez képest az utólagos részbeni teljesítés már a bekövetkezett kár részbeni megtérítését jelenti.

- [48] A Kúria nem értett egyet a védő érvelésével. Az ismertetett tényállás közel sem csupán a csalás törvényi tényállását fogalmazza meg, hanem rögzíti, hogy az I. rendű terheltnek nem volt ügyletkötési akarata, s így a visszafizetési készsége (szándéka) tekintetében tévesztette meg a sértettet. A tényállás I. pontjának bevezető része (ti. az I. rendű terheltnek 2011. évtől voltak anyagi nehézségei) és az, hogy a korábbi elkövetésre vonatkozó I/1. pont mégis aktuális anyagi nehézségek fennálltát tartalmazza, ugyan ellentmondás, ellenben a Kúria megismételi, hogy a csalás szempontjából a bűnösség kérdését nem a visszafizetési képesség, hanem ezen akarati tényező hiánya dönti el. Az pedig, hogy a részbeni visszafizetés a sértett tévedésben tartását szolgálta, nem a megállapított elkövetési magatartás, a tévedésbe ejtés negálása, hanem annak a (nem szerencsés) megfogalmazása, hogy utóbb is fenntartotta a sértett eredendő tévedésbe ejtését.
- [49] A kifejtettek alapján az I. rendű terhelt bűnösségének kimondására a tényállás I/1. pontjában rögzített csalási cselekményekben a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor.
- [50] A hamis magánokirat felhasználásának vétségét követi el, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál (Btk. 345. §).
- [51] Az irányadó tényállás I/2. pontja alapján az I. rendű terhelt a Sértett.2. sérelmére elkövetett csalás során a 2010. május 11. napján kért és kapott 6.000 euró összegű pénzkölcsön kapcsán egy valótlan tartalmú, a kölcsönt felvevőként egy gazdasági társaságot megjelölő bevételi bizonylatot állított ki és adott át a sértettnek. Az I. rendű terhelt az e sértettől a 2010. július 1. napján kért és kapott 10.000.000 forint összegű pénzkölcsön kapcsán 2010. július 8. napján egy valótlan tartalmú ügyvédi letéti szerződés-tervezetet küldött a sértettnek, aki azt nem írta alá.
- [52] Irat minden olyan tárgyi bizonyítási eszköz, amely műszaki, vegyi vagy más eljárással adatokat rögzít, így különösen a papíralapú vagy elektronikus adatként létező szöveg, rajz, ábra [Be. 204. § (2) bekezdés].
- [53] Okirat az az irat, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas [Be. 204. § (3) bekezdés 1. mondat].

- [54] Az okirat a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) alapján közokirat [323. § (1) bekezdés: valamely bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv az ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki, s a (3) bekezdés szerint teljes bizonyító erejű] vagy magánokirat. A magánokirat teljes bizonyító erejű magánokirat [325. § (1) bekezdés: ehhez meghatározott alaki feltételek szükségesek, és az a)-f) pontok egyike sem jöhet szóba] vagy egyszerű magánokirat (326. §: nincsenek törvényben megszabott alaki feltételei, de nem fűződik hozzá törvényi vélelem és annak bizonyító erejét a bíróság főszabályként a bizonyítás általános szabályai szerint állapítja meg).
- [55] A nem vitásan valótlan tartalmú bevételi pénztárbizonylat és letéti szerződés-tervezet tehát - (adatot rögzítő) irat, azon belül (valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készült, és arra alkalmas) okirat, azon belül pedig (teljes bizonyító erővel nem bíró) - egyszerű magánokirat. A büntetőjogban közömbös, hogy a magánokirat melyik típusba tartozik.
- [56] E két egyszerű magánokirat átadásra, illetőleg megküldésre, s ezáltal egyértelműen felhasználásra került a csalás sértettje részére. Kérdéses viszont, hogy ezek alkalmasak-e valamely jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására, azaz valamely joghatás kiváltására.
- [57] A felhasznált pénztárbizonylat és ügyvédi letéti szerződés-tervezet formálisan az I. rendű terhelt által kért és kapott pénz átvételét, ugyanakkor tartalmában és hangsúlyosan az I. rendű terhelt és a sértett viszonylatában már az volt hivatott igazolni, hogy közöttük valós polgári jogügyletről van szó. Az I. rendű terhelt egyúttal a pénztárbizonylaton maga helyett egy harmadik személy mint "kölsönbevevő" feltüntetésével a saját személyét és valós szerepét, míg az ügyvédi letéti szerződés-tervezetével a valós szerepét fedte el.
- [58] Ezáltal a I. rendű terhelt felismerhető módon a visszafizetési kötelezettsége létezésének fennállta bizonyíthatóságát akarta meggátolni. Erre pedig mindkét egyszerű magánokirat objektíve alkalmas volt. Az más kérdés, hogy a sértett előbb elfogadta a pénztárbizonylatot, majd aztán már - feltehetően felismerve az I. rendű terhelt törekvését, bár ennek jelentősége nincs, mivel a felhasználással az elkövetés ezen esetben is befejezett - nem írta alá az ügyvédi letéti szerződés-tervezetét.
- [59] Az I. rendű terhelt tehát elkövette a hamis magánokirat felhasználásának a vétségét. E bűncselekmény helyesen folytatólagosan elkövetettnek [Btk. 6. § (2) bekezdés: folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el] minősül, amit a bíróságok elmulasztottak megállapítani.
- [60] 3. A védő szerint törvénysértő a tényállás I/1. pontbeli bűncselekmény minősítése, az nem jelentős értékre elkövetett és nem 2 rendbeli.
- [61] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpont].
- [62] 3.1. A védő szerint a 2 rendbeli csalás büntettének minősítése tévesen jelentős,



valójában nagyobb értékre elkövetett, mert az I. rendű terhelt 2.300.000 forintot visszafizetett.

- [63] A visszafizetés - már említetten - kártérítés, s ekként az elkövetéssel okozott kár mértékén nem változtat.
- [64] E törvény alkalmazásában a kár ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb [Btk. 459. § (6) bekezdés b) pont]. Ezért a másodfokú bíróság a tényállás I/1. pontbeli 2007. szeptember 7-én 1.000.000 forintra elkövetett cselekményt törvényesen minősítette (üzletszerűen elkövetett, nagyobb kárt okozó) csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont].
- [65] E törvény alkalmazásában a kár ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős [Btk. 459. § (6) bekezdés c) pont]. Ezért a másodfokú bíróság a tényállás I/1. pontbeli 2008. július 23. és 2009. április 21. között 6.300.000 forintra elkövetett cselekményt törvényesen minősítette folytatólagosan (üzletszerűen elkövetett, jelentős kárt okozó) csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont].
- [66] 3.2. A védő szerint a visszafizetés összege „időbeli csúszással/késedelmesen”, de meghaladta a tényállás I/1. pontbeli 2007. szeptember 3-i 1.000.000 forintnyi összeget, így „legrosszabb esetben” is csak 1 rendbeli nagyobb értékre elkövetett csalás büntette valósult meg.
- [67] A védő hivatkozása egyszerű tévedés, a rendbeliséget sem befolyásolja a visszafizetés.
- [68] A másodfokú bíróság törvényesen állapította meg, hogy a tényállás I/1. pontbeli 2007. szeptember 3-i 1.000.000 forintra, valamint a tényállás I/1. pontbeli 2008. július 23. és 2009. április 21. között 6.300.000 forintra elkövetés a 2007. szeptember 3. és 2008. július 23. között eltelt tetemes időre tekintettel nem felel meg a „rövid időköznek” [Btk. 6. § (2) bekezdés], vagyis nem lehet szó a tényállás I/1. pontbeli 2007. szeptember 3-i elkövetést is felölelő folytatólagosságról.
- [69] A másodfokú bíróság tehát a 2 rendbeliség megállapításával is törvényesen minősítette a tényállás I/1. pontjában rögzített két cselekményt.
- [70] 4. Miután a védő a tényállás I/1. pontbeli bűncselekmény(ek) minősítését kifogásoló indítványa sem bizonyult alaposnak, a kiszabott büntetés önmagában már nem vizsgálható, mert az előbbiből kell folynia az utóbbinak ahhoz, hogy az adott felülvizsgálati ok megvalósuljon [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpont].
- [71] A kiszabott büntetés tehát önmagában nem támadható. Erre nézve az ítélkezési gyakorlat következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nincs, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A 2018. július 1. napja utáni helyzetben ugyanez értendő a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára.
- [72] A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esik felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264. II.). Ilyen törvénysértésre viszont a védő nem hivatkozott, és ilyet a Kúria sem észlelt.
- [73] A büntetéskiszabás sem képezheti önmagában a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával).
- [74] A védő állította, hogy az I. rendű terhelt hosszú ideje áll orvosi gyógykezelés alatt, egészségi állapota fokozatosan és súlyosan rosszabbodott, s ennek alátámasztására a megtámadott határozat jogerőre emelkedését követően keletkezett orvosi iratokat csatolt.
- [75] A Kúria az ezen orvosi iratokban foglaltakra nem lehetett figyelemmel, hiszen a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye [Be. 659. § (1) bekezdés].

- [76] 5. A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] alapján felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] nem történt.

**Az indítvány elvi tartalma**

- [77] A bűnösség részbeni megállapítása és bűncselekmény részbeni minősítése törvénysértő, s törvénysértő a kiszabott büntetés is.

**A döntés elvi tartalma**

A felülvizsgálati indítvány nem alapos. A kifogásolt részében is törvényes a bűnösség megállapítása és a bűncselekmény(ek) minősítése.

I. Amennyiben a csalást a passzív alany tévedésbe ejtésével, formálisan kölcsönkéréssel és ebből következően visszafizetési kötelezettség elismerésével követik el, az utóbbi visszafizetés mindössze kártérítésnek tekintendő.

II. Ha az elkövető a formálisan kölcsönkéréssel elkövetett csalással megszerzett pénz átvételére a passzív alanynak olyan okirati bizonylatot ad, amelyen átvevőként harmadik személyt tüntet fel, vagy a passzív alanynak az ügyletet más természetűnek feltüntető okiratot küld, a felhasznált egyszerű magánokiratok objektíve alkalmasak azon joghatás kiváltására, hogy a visszafizetési kötelezettség létezésének fennállta bizonyíthatóságát meggátolja. Ezért az elkövető a (tartalmilag) hamis magánokirat felhasználásának vétségét valósítja meg.

**Záró rész**

- [78] A kifejtettek értelmében a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva – az I. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a bíróság jogerős ügydöntő határozatát az I. rendű terhelt tekintetében nem ügydöntő végzéssel hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].
- [79] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. január 21.

Dr. Felek István s. k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s. k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi

bíróság ügyintéző